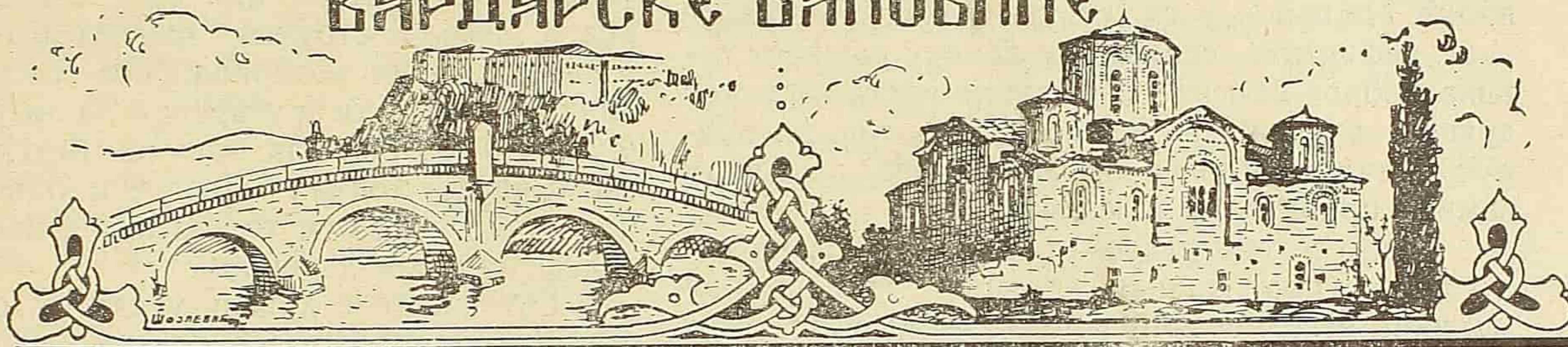

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ВАРДАРСКЕ БАНОВИНЕ

18. АПРИЛА 1931. ГОД.
СУБОТА

БРОЈ 2 ДИНАРА

ГОДИНА II. Број 65.
СКОПЈЕ

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ излази један пут недељно. Годишња претплата је 80, а за иностранство 140 динара. Огласи се примају по утврђеној тарифи. Рукописи, огласи и претплата се шаљу на адресу Банске Управе за Уредништво Службеног Листа. — Уредник СИМИЋ СТЕВАН, директор гимназије у пензији.

ПРАВИЛНИК

о Болничком фонду Вардарске Бановине

На основу § 19. Закона о Банској управи прописујем Правилник о Болничком фонду Вардарске Бановине:

§ 1.

При финансијском одељењу (VII) Вардарске Бановине оснива се и „болнички фонд Вардарске Бановине.

§ 2.

Намена „болничког фонда“ је зидање нових и проширење старих, оправка, снабдевање и издржавање свих бановинских болница на територији Вардарске Бановине; зидање специјалних болница у Бановини (санаторијума, душевне болнице и т. д.); у колико се све ово не би могло изводити на терет редовних буџетских расхода,

§ 3.

Приходи „болничког фонда“ су:

- а) разни легати.
- б) добровољни прилози.
- в) камата од уложеног новца.
- г) сви фондови, преостали од бив. обласних самоуправа, намењени на циљеве из § 2. ове Уредбе.
- д) дотација коју би банска управа уносила сваке године у свој буџет.

§ 4.

Сви приходи по § 3. ове Уредбе морају бити уложени на приплод код Хипотекарне банке на име: „Болнички фонд Вардарске Бановине.

§ 5.

Финансијско одељење (VII) Бановине води целокупно старање око прикупљања прихода и стара

се, да исти не лежи без прихода. Оно чува уложну књижицу од новца уложеног код Хипотекарне банке и врши све исплате по налозима.

§ 6.

Издаци из „болничког фонда“ могу се вршити само на основу решења Бана, а по претходно образложеном предлогу начелника одељења за социјалну политику и народно здравље (VI). На основу решења Бана налог за исплату даваће начелник VI одељења, а исплату ће вршити и издатке књижити (VII) финансијско одељење.

§ 7.

Новац из „болничког фонда“ сме се трошити само на циљеве предвиђене у § 2. ове уредбе и ни на какве друге потребе бановине.

§ 8.

У колико буде потребно, ближа упутства о руковању фондом прописаће Бан на споразуман предлог начелника VI и VII одељења.

§ 9.

О извршењу ове уредбе стараће се начелник VI и VII одељења.

§ 10.

Сви издаци и сва документа, на основу којих се има вршити исплата из „болничког фонда“, морају бити саобразни закону о државном рачуноводству.

§ 11.

Овај правилник ступа на снагу 1. априла 1931. године по одобрењу Министра унутрашњих послова, а у сагласности са Министарством социјалне политике и народног здравља и обнародовању у Службеном Листу.

Бан
Вардарске Бановине
Жив. А. Лавић, с. р.

Похвалнице

I.

Шеф шумске управе у Битољу г. Шуњева-
варић Миленко, у својству в.д. среског шумар-
ског референта, схватајући велику важност се-
јања доброг семена од домаћих врста шумског
дрвећа, сакупио је у јесен 1930. год. на под-
ручју шумске управе битољске, већу количину
семена црног бора и молике.

Овим својим радом он је допринео, не са-
мо доброј производњи садница и пропагирању
молике, него је направио уштеду веће суме
новаца, која се имала издати за мање вредно
семе црног бора из других климатских под-
ручја државе или из иностранства.

Ценећи овај рад похваљујем г. Шуњева-
рића Миленка и очекујем, да ће и у будуће
својим прегалаштвом и корисном иницијативом
у раду, допринети унапређењу и раду поди-
зању Вардарске Бановине.

Ову похвалницу саопштити свима среским
шумарским референтима на знање и углед и
оштампати у Службеном Листу Вардарске Ба-
новине.

II.

Шеф шумске управе у Лесковцу г. Мар-
ковић Недељко, у својству в.д. среског шумар-
ског референта, схватајући велику важност се-
јања доброг семена од домаћих и аклиматизи-
раних врста шумског дрвећа, сакупио је у
јесен 1930. године, на подручју шумске управе
у Лесковцу, већу количину семена багрема,
гледичије, липе и дивљег кестена.

Овим својим радом, он је допринео, не
само доброј производњи садница, него је на-
правио уштеду веће суме новаца, која се је
имала издати за мање вредно семе из других
климатских подручја државе или иностранства.

Ценећи овај рад похваљујем г. Марковића
Недељка и очекујем, да ће и у будуће својим
прегалаштвом и корисном иницијативом у ра-
ду, допринети унапређењу и подизању шума
Вардарске Бановине.

Ову похвалницу саопштити свима среским
шумарским референтима ради знања и угледа
и отштампати у Службеном листу Вардарске
Бановине.

III Бр. 6.960.

17. марта 1931. год. (М П)
Скопље.

Бан

Вард. Бановине,
Жив. А. Лазич, с.р.

Бесни пси и лица која су ујели бесни пси

На основу реферата ветеринарског инспек-
тора као и на основу чл. 2., 5., 41., 42., 43.,
56., 57., и 107. Закона о сузбијању и угуши-
вању сточних зараза

РЕШАВАМ:

У сваком случају, када Хигијенски Завод
у Скопљу или Домови Народног Здравља при-
јаве полицијским властима, да је неко лице
угрижено од бесног или од беснила сумњивог
пса и замоле стручни преглед дотичног пса,
мора надлежни ветеринар пса свестрано кли-
нички прегледати и утврдити да ли је болестан
(сумњив) од беснила или не. Ветеринар ће о
свом налазу одмах известити Завод, који је
преглед тражио и то писмено, ако је хитно
телефоном или депешом.

Ветеринар је дужан у сваком случају, ка-
да пас или мачка уједе човека, да поступи по
чл. 56. тач. 2. став 2. закона о сузбијању сточ-
них зараза т. ј. да такву животињу на сигурно
место даде затворити и ставити је под вете-
ринарски надзор.

Трошак за званично изаслање пада на терет:

А. Државног буџета

1) Ако се на прегледаном псу утврди бес-
нило.

2) Ако је пас пронађен здравим од беснила
несумњивим, а сопственик пса није се огрешио
о прописе о држању паса т.ј. ако нити он нити
уједено лице није криво за ујед.

3) Ако је сопственик пса непознат или ако
се исти не може пронаћи.

4) Ако је сопственик тако сиромашног
стања, да трошак прегледа не може платити,
коју околност треба веродостојно доказати у-
верењем надлежног суда општине.

Б. Сопственика паса

Ако је пас пронађен здравим а сопственик
пса се огрешио о прописе о држању паса у
смислу тач. 2 А ове наредбе.

В. Уједеног лица

Ако је ујед настао његовом кривицом.

Ако би настао спор око тога, ко има пла-
тити трошак, донеће коначну одлуку Краљев-
ска Банска Управа и то на основу прописно
сачињеног путног рачуна.

Терети ли трошак прегледа по А. и В.
приватно лице, припада ветеринару у месту
станованања у име прегледа награда од 20 ди-
нара, а ван реона места има ветеринар право
подвоз односно километражу и дневницу према
утошеном времену.

Ветеринар је дужан извршити преглед
сумњивог пса или мачке без обзира на то
ко ће сносити путни трошак.

Краљевина Југославија
Краљ. Бан. Управа
Вардарске Бановине
III Бр 5.974.
7. априла 1931. год.
Скопље

Бан,
Вардарске Бановине,
Жив. А. Лазич, с.р.

Постављења

Указом Његовог Величанства Краља од 10 априла 1931. године III.Бр. 22631 постављен је за среског начелника среза Лесковачког шесте групе Алексић А. Јован досадањи срески начелник среза неготинског Моравске Бановине прве категорије, шесте групе, петог степена основне плате, за среског начелника среза раваничког шесте групе Марић Т. Тихомир, досадањи срески начелник среза поречког друге категорије, прве групе седмог степена основне плате по потреби службе.

Премештаји и унапређења

Указом Његовог Величанства Краља од 10. марта 1931. године III.Бр. 20661 постављен је за среског начелника среза копаоничког прве категорије, шесте групе трећег степена основне плате Ралчић Т. Мирко, срески начелник среза кочанског исте категорије групе и степена по потреби службе.

Решењем Господина Бана Вардарске Бановине I. Бр. 6645. од 28-III.-1931. г. утврђен је на сталност и постављен за економа дечијег дома у Скопљу III. категорије III. групе 4. степена основне плате г. Аранђеловић Арсеније економ Дечијег Дома III. категорије IV. групе 1 степена основне плате.

Ковачевац—Амзибегово

Решењем Министарства унутрашњих послова III.Бр. 18263 од 23 марта 1931 године, досадање име села Амзибегово, општине Мало-Црнилишке среза Овче-пољског Бановине Вардарске промењено је у „Ковачевац“.

ОГЛАСИ

Конкурс

Краљевска Банска Управа Вардарске Бановине расписује следећи конкурс за попуњу следећих места:

Код Пољопривредног Одељења Краљевске Банске Управе у Скопљу:

- 1) Једног пољопривредног инспектора;
- 2) једног пољопривредног саветника референта за ратарство;
- 3) једног пољопривредног саветника референта за виноградарство и воћарство;
- 4) једног пољопривредног саветника референта за сточарство;

5) једног в. пољопривредног пристава референта за пољопривредну наставу;

6) једног в. пољопривредног пристава референта за пољопривредну статистику;

7) једног в. пољопривредног пристава референта за задругарство;

8) једног в. пољопривредног пристава референта за фитопатологију;

9) једног рачунског чиновника;

10) пет архивских чиновника.

Код Пољопривредних школа:

11) једног суплента.

Код Пољопривредне Станице:

12) једног асистента-приправника;

13) једног рачуновођу;

14) два приправника.

Код Ловних Расадника:

15) четири приправника.

Код Огледне и Селекционе Станице за поврће у Горњем Лисичју:

16) једног управника у рангу инспектора.

Код Пастувског станишта у Лесковцу.

17) једног управника.

Код среских воћних расадника:

18) 46. приправника-помоћника управника воћних расадника.

за чиновнике од тачке 1. до 8. тражи се факултетска спрема и положени државни стручни испит.

За рачунског чиновника тражи се трговачка школа и потребна пракса из државног рачуноводства.

За архивске чиновнике тражи се нижа школска спрема и потребна архивска пракса.

За суплента пољопривредне школе и асистента-приправника тражи се пољопривредни факултет и двогодишња пракса на неком државном или приватном имању.

За рачуновођу пољопривредне станице тражи се нижа школска спрема и потребна пракса из државног рачуноводства.

За управника Огледне и Селекционе Станице за поврће тражи се пољопривредни факултет, државни стручни испит и потребна пракса из градинарства и селекције биљака.

За ово место могу се пријавити и млађи кандидати али са потребном праксом.

За чиновнике под тач. 14., 15. и 18. тражи се нижа пољопривредна школа и потребна пракса.

За управника пастувског станишта траже се квалификације средње пољопривредне школе и потребна пракса из сточарства.

У случају да нема довољан број пријављених кандидата са потребним квалификацијама примаће се у службу и пензионисани пољопривредни чиновници као хонорарни (чл. 10. Уредбе о извршењу буџета за 1931/32. год.)

Принадлежности ново примљених чиновника регулисаће се по чиновничком закону од 1. априла 1931. године.

Потребна документа по закону о чиновницима са таксеном марком од 5.— динара доставити Пољопривредном Одељењу Краљевске Банске Управе Вардарске Бановине Скопље најдаље до 25. априла тек. год.

Из канцеларије Пољопривредног Одељења Краљевске Банске Управе Вардарске Бановине III. Бр. 9199/31.

Набавка за болницу у Охриду

На основу чл. 82—105 Закона о државном рачуноводству, на дан 19. маја 1931. год. у 11 часова одржаће Бановинска болница у Охриду у својој канцеларији прву оферталну лицитацију за набавку болници потребних артикала, за време од 1. јула до 30. септембра 1931. године.

Кауција се полаже код Управе бановинске болнице у Охриду и то: за хлеб 500 динара; месо 500 динара; колонијалу 1000 динара; дрва 500 динара; поврће 400 динара; сламу и креч 100 динара.

Ако ова лицитација не успе, одржаће се друга на дан 9. јуна 1931. год. у исто време и под истим условима.

Ако и ова лицитација не успе, набавка ће се осигурати путем директне погодбе 16. јуна 1931. године.

Услови лицитације могу се видети сваког радног дана у канцеларији ове болнице за време канцеларијско.

Из канцеларије Бановинске болнице у Охриду Бр. 740, од 9. априла 1931. год.

1—3

Продаја јаја за насад

Сточарско-Живинарска (селекцијска) и Пчеларска Задруга у Врању има на продају увек свежа јаја за насад од племените расе живине и то:

Белих Легхорна по дин. 2.50 комад.

Плимут рокс-а по дин. 2.— комад.

Жутих Орпинотона по дин. 2.— комад и иста ће продавати сваком који се буде задрузи обратио писмено или усмено.

Обавештења ради напомињемо да је раса Бели Легхорн позната као најбоља носиља јаја која се никад не расквацује и носи од 220—300 ком. јаја годишње, док друге расе носе од 120—160 ком. јаја годишње, и више се гаје ради меса и продаје. Тежина петлова је од 5—7 кгр. живе мере а кокошке 3¹/₂ до 4¹/₂ кгр.

Сва даља обавештења задруга даје бесплатно.

Задружна канцеларија се налази у улици Војводе Мишића бр. 32. до куће Др. Панте Костића, лекара.

Набавка дрва

У економату Бановинске Болнице у Битољу на дан 27. априла 1931. г. у 11. часова пре подне одржаће се друга усмена лицитација за набавку 450 кубних метара дрва за гориво. Предрачунска вредност око 79.000.— динара.

Услови и сви законски прописи могу се видети сваког дана у болничкој канцеларији.

Кауција се полаже пред комисијом, која ће вршити лицитацију, и то: 5.000.— динара.

Позивају се заинтересована лица да одређеног дана престану болничкој канцеларији до 10. час. пре подне. Собом имају донети сва документа по чл. 13. ст. 6. Правилника за извршење Зак. о држ. Рач. по прописаној форми.

Из канцеларије Бановинске Болнице у Битољу Бр. 1002. од 1.-IV.-1931. год.

2—3

Продаја имања

Суд општине Мирковачке у срезу Скопском на дан 26. априла тек. год. изложиће продаји јавном лицитацијом доле описато непокретно имање Каленџића Петра из Мирковаца ради наплате (8729.19) осам хиљада седам стотина двадесет и девет динара и 19⁰/₀ дужног општинског приреза, и то:

I.

Њива звана „Ограда“ која се налази у потесу засеока Доњи Оризари ове општине а граничи и мери:

Са истока: до сеоскога пута у два прелома и то: први прелом (39) тридесет и девет метара и други прелом (19) деветнајест метара свега (58) педесет и осам метара;

Са запада: до имања Божица Нешића из Глува (55.50) педесет и пет метара и 50⁰/₀.

Са севера: до имања Тоше Пислевића из Горњана (62.00) шесет и два метра; и

Са југа: до имања Васе Каленџића из Мирковаца (80) осамдесет метара.

II.

Њива звана „Равниште“ која се налази у потесу засеока Доњи Оризари ове општине а граничи и мери:

Са истока: до сеоскога пута за село Висбегово (31) тридесет и један метар;

Са запада: до сеоскога пута за Скопље (34) тридесет и четири метра;

Са севера: до имања Васе Каленџића из Мирковаца (224) две стотине двадесет и четири метра; и

Са југа: до имања Диме Шишковића из Мирковаца у два прелома и то: први прелом (90) деведесет метара и други прелом (144) стотину четрдесет и четири метра, свега (234) две стотине тридесет и четири метра.

Ова њива процењена је (6000) шест хиљада динара.

III.

Њива звана „Ограда“, која се налази у потесу засеока Доњи Оризари општине Мирковачке, а која граничи и мери:

Са истока: до имања Трајка Рајчића из Глува (50) педесет метара;

Са запада: до Баре (41) четрдесет и један метар;

Са севера: до имања Бојка Кадевића из Бањана (45) четрдесет и пет метара; и

Са југа: до имања Васе Касанџића из Мирковаца (54) педесет и четири метра.

Ова њива процењена је (2000) две хиљаде динара.

На овом имању нема других терета сем пописа овог суда.

Лицитација почиње одређенога дана у 8 часова пре подне и иста ће се одржати у селу Горњим Оризарима ове општине пред или у кући Бориса Мирчевића.

Како је ово имање у непосредној близини Скопља то се заинтересованим ставља до знања и позивају се да одређенога дана дођу на лицитацију.

Кауција се полаже 10% пре почетка лицитације за сваку њиву посебно.

Купцу ће се уступити имање чим лицитација постане извршна.

Из канцеларије Суда општине Мирковачке 5. марта 1931. год. бр. 433. у Мирковцима.

П. 2—3

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

Путеви у Јужној Србији

Доласком 1912. год. у ове крајеве, затекли смо следеће путеве израђене под Турском владавином:

1) Скопље—Велес—Бабуна—Прилеп—Битољ—Ресан—Охрид—Струга, у дужини око 240 км. 2) Скопље—Тетово—Гостивар—Кичево—Битољ, у дужини око 199 км. 3) Дебар—Струга, у дужини око 60 км. 4) Скопље—Качаник—Урошевац—Приштина—Митровица—Сјеница—Нова Варош. 5) Приштина—Штимље—Призрен—Љум Кула, дужина око 107 км. 6) Велес—Штип—Кочане—Царево Село—Берово—Струмица, дужина око 189 км. 7) Штип—Радовиште—Струмица—Бугарска граница. 8) Железничка станица Криволак—Штип. 9) Струмица—железничка станица Струмица око 45 км. 10) Солун—Дојран—Валандово око 25 км. до грчке границе. 11) Скопље—Куманово—Страцин—Крива Паланка—Деве Баир, дужина око 110 км. 12) Куманово—Бујановац—Врање, око 71 км. 13) Бујановац—Гиљане—Урошевац, око 67 км. 14) Гиљане—Приштина, око 49 км. 15) Кичево—Јужни Брод—Прилеп, дужина око 86 км.

У доба грађења ових путова саобраћај је вршен поглавито товарним коњима, ређе колима са сточном запрегом, тако да су они рађени кулуком у прво време, са врло рђавом подлогом-шосеом, а на неким деловима није ни било довољне ширине, већ су били само крчаници. Доцније за време младо-турског режима, обрађена је велика пажња на грађење путева, нарочито стратегијских и у унутрашњости земље, за унутрашње политичке и војне потребе. Од ових путева, израђених по савременој техници затекли смо 1912. год.: 1) Скопље—Велес—Бабуна—Прилеп—Битољ—Ресан—Охрид—Струга—Дебар. 2) Скопље—Тетово—Гостивар—Кичево—Битољ. 3) Добар—Струга. 4) Скопље—Качаник—Урошевац—Приштина—Митровица—Нови Пазар. 5) Приштина—Штимље—Призрен—Љум Кула. 6) Велес—Штип—Кочане—Царево Село—Берово—Струмица. 7) Штип—Радовиште—Струмица—Бугарска граница. 8) Железничка станица Криволак—Штип. 9) Железничка станица Струмица—Струмица. 10) Солун—Дојран—Валандово. 11) Скопље—Куманово—Страцин—Крива Паланка. 12) Кичево—Јужни Брод—Прилеп. Сви су ови путеви рађени преко предузимачанемачких финансијских група, при чему се помагало и кулуком-народном снагом. Ови су путеви калдрмисани каменом, засипани туцаним каменом-туцаником и ваљани ваљком са сточном запрегом. На сваком од њих, нађено је 1912. год. већи број ваљкова. Већи се део путева завршавао те године, док су остали већ раније били завршени. На њима је било појединих деоница које нису биле калдрмисане, већ само насуте туцаником, а било је делова и без калдрме и без туцаника. Калдрме нису рађене од приближно једне крупноће камена, већ је употребљаван посве крупан камен, који би пре могао послужити за зидање зидова но за калдрму. Објекти-пропусти, мостови, потпорни и обложни зидови—зидани су каменом у кречном малтеру. Стубови мостова зидани су од камена, а премештавање је било са гвозденим носачима-трегерима профила I и дрвеним патосом, а имало је и дрвених носача. Налажени су и пропусти рађени од армираног бетона. Већина већих мостова имала је плитке темеље положене на хоризонталним роштиљима-дрвеним гредама. На неким путевима, као Битољ—Ресан мостови су засведени од камена. Због плитких и неосигураних темеља, дешавала су се поткопавања и рушења мостова од велике воде у рекама, због тога што поткопавања нису у своје време примећена темељи благовременно осигурани, чиме би поткопавање било спречено, а мост сачуван од рушења и замене новим мостом.

— Наставиће се —

Ing. M. Z. Protić.

Аранђел Стоиљковић.

Дрљање усева у пролеће

За пораст наших усева, поред других погодних услова, потребно је да у земљи има довољно и влаге (воде) јер:

1. Она служи биљкама као храна, пошто елементе из којих је вода састављена биљке узимају за изградњу свога ткива;

2. Она служи као средство за растапање свих оних грана које биљке узимају помоћу корена и коренових длачица из земље, јер храну из земље биљке не могу другојаче узимати до само у растопљеном и то у јако растопљеном стању;

3. Вода служи биљкама за време топлих дана као расхлађујуће сретство, јер биљке за време топлих летњих дана брзо испуштају преко лишћа воду из себе и на место испуштене долази друга из земље, коју оне упијају помоћу својих жилица. Сада, како је ова вода која долази из земље нешто ниже температуре, него ли ткива самих биљака, то она расхлађује ткиво, а према томе и целу биљку;

4. Вода служи зеленим деловима биљке, да држи њихово ткиво у напетом стању, што врло добро можемо видети за време топлих летњих дана, кад нема довољно воде, у земљи и биљке услед брзог испуштања воде почну да вену т.ј. почну поједини њени делови, као лишће да се смежуравају.

Знајући дакле, какву важну улогу игра вода за пораст наших културних биљака, практични земљорадник мора водити строго рачуна, да ње има у довољној количини у земљи. Но такође практични земљорадник мора строго водити рачуна, да ње не буде ни у сувишној количини у земљи. Јер у случају недовољне количине воде у земљи, биљке не могу расти услед тога што не достаје онога средства које треба да раствара храну, а коју биљке, преко корена узимају из земље за изградњу свога ткива. У случају пак сувише количине воде у земљи ова спречава прилаз ваздуха и топлоте што је такође потребно за напредак биљке. Према овоме практични пољопривредник мора стого водити рачуна да у земљи не буде ни сувише велика, нити пак недовољна количина воде.

За ослобођење од сувишне велике количине воде у земљи, пољопривредник се може служити тиме, што ће одводним каналима: било отвореним јарковима или подземним каналима, ову цедити. А за помоћ пак у случају недовољне количине воде служи се, онамо где има услова, наводњавањем.

Но како нема свуда услова, да се пољопривредник може користити наводњавањем, то он мора употребити сва сретства која иду на то, да спрече брзи губитак воде из земље која тамо долази од кише, снега и другог атмосферског талога т.ј. он мора употребити сву своју веш-

тину да сачува што већу количину воде, коју би искористиле његове културне биљке, његови усеви. Ради овога он мора чистити сваки коров који се налази на његовим њивама и у његовим усевима, јер овај искоришћује воду, коју треба да искористи његов усев. Осим чишћења корова сваки пољопривредник треба, и то нарочито да обрати пажњу, да одржава површине својих њива и ливада у једном растреситом стању, што се постиже путем прашења, окопавања и дрљања, јер ово спречава брзо испарање воде из земље. Од свега овога нас нарочито интересује оно што је за пољопривредника практичније и јефтиније. На име овде нас интересује дрљање усева у пролеће које наши пољопривредници на Југу врло слабо практикују, међутим оно је баш за наше прилике на Југу врло потребно.

На нашем Југу пад воденог талога је релативно врло мали, а услед великих врућина које овамо у пролеће и лето владају, велика количина воде из земље брзо испарава, те тако остаје мала количина за пораст културних биљака, услед чега и видимо овамо на Југ брзо сазревање усева и слаб принос ових по хектару.

Да би се спречило брзо испарење влаге из земље, пољопривредницима се препоручује, да они своје њиве и ливаде дрљају у пролеће. Ово треба вршити одмах с пролећа када је земља довољно сува, да се не маже. Не треба се бојати, да ће ово штетити усевима, јер напротив, и ако ће усев по дрљању изгледати као да је оштећен, он ће за кратко време показати брзу бујност, да ће брзо претећи оне усеве који нису дрљани. Ова бујност наступиће отуда, што ће се за пораст подрљаног усева створити бољи услови за напредак, јер се дрљањем разбије кора на површини земље и учини то да ваздух дубље продире у земљу, а што је врло важно за напредак биљака. Затим се овим дрљањем учини то, да се земља, која је услед зимских мразева нешто испуцала и биљчице остале голе, прибије уз биљке т.ј. биљчице дођу у ближи додир са земљом, што чини да оне боље напредују. Осим овога, дрљањем се учини и то, да се извесни кореничићи и маховина, који су се међусобно уплели, раскину, и да се међу биљкама учини извештан простор, што им даје погодности да се оне боље развијају т.ј. дрљањем се нешто сам усев окопа, што ствара услове — да боље напредују разни организми у земљи који утичу на распадање разних минерала што се налазе у земљи, а који минерали служе за исхрану биљака.

Дакле, као што видимо дрљањем се постиже не само то, што се њима ствара растресити слој на површини земљиној, који спречава брзо испарење влаге из земље, а која је неопходно потребна за све време пораста биљака, већ се њима стварају и други бољи услови за брзи напредак биљака, што сваки је-

дан пољопривредник треба да зна и да своје усева: њиве и ливаде у пролеће дрља.

Дрљање усева треба вршити у пролеће кад вегетација отпочне, а кад је земља довољно сува да се не маже, али ово не треба да буде сувише касно кад су усеви јако одмакли, јер ово може колико користити исто тако и оштетити усев. Нарочито ово може штетити кад су усеви почели да вретенају, јер стабљика онда настаје крута и може се преломити и усев полећи, зато се дакле дрљање треба да врши кад је усев од прилике већ покрио земљу.

Међу нашим пољопривредницима има таквих који врло тешко примају новине и стално се држе у раду онога како су њихови стари радили. Новину пак примају тек онда кад се сами лично увере да је она боља. Зато се препоручује онима, који се боје да ће дрљање усева штетно утицати по њихов напредак, да ово пробају на малим површинама и то тако, да један део једне исте њиве подрљају, а други остане неподрљан, па ће се ту уверити, да ће онај део који је подрљан за кратко време показати бољу бујност и на крају вегетације већи принос од онога што није подрљан. И на основу овога искуства они ће моћи идућих година предузимати дрљање свих својих њива и ливада, што је за напредак нашег Југа, где је слаб пад воденог талоба и доста велике врућине, врло важно. Сваки пак онај који ову ствар недовољно разуме може се за упутства, по овоме обратити најближем среском пољопривредном референту који ће му радо дати за ово упутства.

КОРИСНЕ ПОУКЕ

Подизање јабука

Пољопривредно одељење Београ. Трг. Коморе поверило је нарочитој комисији да испита које су врсте јабука код нас најбоље. Извршена је хемијска анализа и сви чанови пробали су поједине врсте од 20, колико их је било. Избор је вршен само између јабука које успевају у нашој земљи.

Комисија је утврдила да је најбоља врста јабука „*Јонатан*“, пореклом из Америке, а која успева у Словенији. Ова врста јабука задовољава све услове како за потрошаче, тако и за трговину, јер има ванредан укус, леп спољни изглед, као и средњу величину. Одмах иза ове долази наша „*Будимка*“, а трећа по реду је „*Кожарка*“, која је највише размножена у Словенији.

Комисија се сагласила да су то три главне врсте јабука, чије подизање и размножавање треба нарочито и подједнако протежирати у нашој земљи, особито преко државних расадника, којима би се ставило у задатак да калеме и подижу само ове три врсте јабука. За произвођаче и трговину најбоље би било

да се само ове јабуке негују, а остале врсте јабука да се одстране и да се на тај начин онемогуће данашње многобројне врсте јабука у производњи и промету, што смета и произвођачима и трговцима. Поред тога комисија је константовала да је и јабука енглеског порекла „*Парленка*“ врло доброг квалитета, само је сувише крупна, те мало рађа, а као луксузна јабука због крупноће мало се тражи од широкотрошачких маса. Наша „*Тетовка*“ ванредне је врсте и треба је оставити и подизати у Јужној Србији, јер се та јабука као слатка много тражи и троши на Оријенту. Али она не задовољава укус највећег потрошача наших јабука Средње Европе, који не траже глатку јабуку

„Привредни Преглед“

Начин продаје јаја

Код нас се још увек поклања слаба пажња начину продаје јаја. Крупна јаја продају се као и ситна, свежа као и старија, прљава и укаљана, као и посве чиста.

У интересу је произвођача, да већу и озбиљнију пажњу поклони класирању јаја за продају. Произвођач треба да нуди потрошачу сортирана јаја, како по крупноћи, тако и по квалитету и старости. На овај ће начин од самих произвођача проистећи подстицај и васпитање потрошачког укуса и да за лепо сортирана јаја радо даје и коју пару више. С тога произвођач приликом припреме јаја за пројају мора пазити на следеће:

1) Да потрошачима нуди јаја потпуно чиста, неупрљана, здраве љуске и не старија од 7 дана и по могућству, јаја од исте старости и од једног дана заједно. Најбоље је, ако се јаја свакодневно, одмах по скупљању из гнезда маркирају датумом лежења. Ово могу најуспешније да обављају задруге, које би имале специјално лице, чији би задатак био да свакодневно или свака два дана обилази све задругаре, скупља јаја за продају и истовремено их маркира. Његов би задатак био да се брине о сортирању и продаји сакупљених јаја. Овакве задруге имају места постојања нарочито у близини великих тржишних центара и насеобина, као што је то Београд, Загреб, Љубљана Скопље и друга места.

2) Сем предњег произвођач код директне продаје имао би обратити пажњу на сортирање јаја не само по величини, свежини, већ и по боји, и да у једном сандуку или корпи има само једне боје јаја.

3) Напоследку, као што је познато, да се расплођена јаја теже кваре и дуже време се одржавају, за препоруку је, да се из свих таквих дворишта, где се циља на производњу јаја за пијацу, одвоје одн. одстране петлови од кокошију.

Радећи овако, затим са гаранцијом пружајући потрошачу потпуно свежа једнодневна јаја, која се могу употребити за пиће, произвођач ће имати видне користи у већој цени. Он ће

стећи поверење потрошача, који ће умети да цени и да плаћа труд произвођачев. Сем тога, ово би био пут и начин, да се образује укус потрошача да употребљава једнодневна свежа јаја у посве некуваном стању, као јаја за пиће. Јер, јаја тек као некувана имају своју пуну хранљиву вредност, и као таква или само мало ровита (слабо кувана) су од нарочите вредности за слабуњаву и анемичну децу, старце, изнемогле и болеснике код опорављења.

Сипљивост код коња

Сипљивом коњу треба давати храну у одређено време и при томе дати му довољно времена, јер се он храни спорије од здравог коња. После јела треба му увек дати времена да се одмори. Здрав ваздух врло много значи за оваквог коња и због тога штала треба често да се проветрава. Хладан ваздух више годди сипљивом коњу него топао и загушљив. Ако болест није одвише узела маха и ако се овако поступа, коњ може још дуго да служи, јер горњом негом болест се спречава у напредовању.

Одбрана стоке од мува

Коњи и говеда, нарочито у летње дане, много пате од мува, обада и других инсеката. Ови напади на стоку могу да имају и већих незгода, осим тога што узнемиравају стоку и муче је.

Због тога је потребно да сва осетљива места, очи, уши, врат, ноздрве, буду заштићена од напада. Ово се најбоље постиже употребом рибљег зејтина, који је за све поменуте инсекте смртоносан. Означена места намажу се зејтином и тиме су заштићена од напада читавих 12—15 часова. За саму стоку рибљи зејтин је сасвим безопасан.

Нега посађених воћака

На негу воћака у опште, а нарочито на негу ново-посађених воћака, мора да се обрати већа пажња, ако желимо да нам усађене воћке добро напредују, брзо почну да рађају и уједно да рађају.

Ако је воћка усађена с јесени, онда око њеног врата прекопавати земљу и оставити је мало уздигнуту — нагнуту око дебла. На пролеће ту земљу прекопати и одгрнути па направити чинију. Ако се сађење врши с пролећа чинију одмах начинити.

Воћке, које се посаде доцкан с пролећа да би се боље примиле треба сваких десетак дана добро заливати. Заливање се нарочито мора да врши ако је воћка усађена на плитким, шљунковатим и лаким земљама.

Приликом сађења добро је да се свака свака усађена воћка нађубри стајским изгорелим ђубретом, које не мећати непосредно на

жилд, већ гп мећати даље од жила, а мешати га са земљом. Ово ђубре, поред потпомагања воћке у њеном порасту, још и заштићава воћку од мрза, а лети од суше. Зато се земља око воћке, пошто је ова усађена, покрије танким слојем стајског ђубрета, које ако је свеже мећати за 7—10 см. даље од стабла.

Одмах по сађењу треба дебло воћке премазати кречним млеком, да би се воћкина кора сачувала. Исто тако одмах по сађењу сваку воћку ваља привезати уз притку.

Дезинфекција и чишћење кокошарника

Да би се сачувала живина од инфекције заразних болести, затим од црви, ушију и других паразита, који су врло штетни по напредак живине и продукцију јаја, а често пута и фатални по живот, поред свих санитарних мера најглавнији је услов *чистоћа живинских и сточних станова*. Не само у кокошарницима, већ и у сваком делу дворишта и стаја где живина долази, треба најмање два пута годишње извршити потпуну дезинфекцију, како би се баш на време убиле клице заразних болести.

Један од најбољих начина за чишћење живинских станова (ако се није појавила епидемија) је овај: пре свега треба цео намештај и све предмете који се налази у кокошарнику изнети напоље. Под, зидове, таваницу, — све треба претходно очистити, затим се четком од сирке са ручком добро изриба. Рибати треба мешавином: пола кила камене соде растворене у осам литара вруће воде. На исти начин треба изрибати и све предмете намештаја пре него што се понова унесу у кокошарник. Дрвене просторе треба прати са раствором камене соде (једну кашику соде на један литар воде) а металне слабијим раствором соде (једна кашика камене соде на четири литра воде). Треба обратити пажњу да се уши не завуку у одело онога који врши чишћење јер се тако могу понова унети у кокошарник.

Камена сода најбоље је сретство за уништавање свих бакцила заразних болести. Содом ваља чистити све стаје, свињце, штале и сва места где живина може доћи.

Јавна продаја

На дан 25. априла 1931. год. у 3 часа по подне одржаће се у просторијама Француско Српске Банке Скопље, јавна продаја из слободне руке, доле описатих непокретних имања:

1. један дућан у Зајечарској улици Бр 1;
2. једна кућа са плацем у улици Карађорђевој Бр. 19. и
3. један плац преко пута Учитељске Школе (Идадија).

Позивају се интересенти да тога дана узму учешћа на овој лицитацији. п. 2—2